

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Szabó Albert könyvnyomdájában Kézdi-Vásárhelyt, hova úgy a lap beltartalmi részét illető közlemények, mint az előfizetések, hirdetések, nyiltéri cikkek stb. intézendők.

Nyiltéri cikkek soronként 10 kr-ért közöltnak.

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Előfizetési árak:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre 1 évre 8 frt — kr.

Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetések díja:

minden egyhasábos garmond-sorért vagy annak térfogatáért 4 krajczár.
Ezenkívül minden beiktatásnál 30 krajczár bélyegdíj fizetendő.

Felhívás előfizetésre.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralékban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadó-hivatala.

Sajtó, parlament és 25. §.

Kézdi-Vásárhely, 1889. márc. 16.

Mióta a véderő-törvényjavaslat a képviselőház elé került, sok minden történt, mi mély aggodalommal tölti el a jobb érzésű, higgadtabb gondolkodású polgárokat. Megdöbbenve látjuk, hogy mindaz az erőszakosság, törvénytelen rendzavarás s a féktelen szenvedélyesség különböző nyilatkozatai, melyek Magyarországon mai napig napirenden vannak, „a nemzet véleménye”-t titulus alá burkolva szankcionálnak sajtóban, törvényhozó testületben, sőt még a birói széken is.

Az országház előtt összeverődik egy tömeg, mely piszkolja, inzultálja, sőt tetteleg bántalmazza a képviselőket s a fenyegeti Magyar-

ország miniszterelnökét; egy másik csoport meg zajongva vonul végig az utcákon, más vagyonában kárt tesz; majd meg egy még nagyobb tömeg járja be az utcákat s fájó honfiai érzetének „abecug”-okkal ad kifejezést; s mindezt szép szavakkal úgy nevezik el, hogy: a nemzet védelmezi jogait.

Mi jámbor vidékiek csak a hirlapok útján értesülünk a fővárosi nagy eseményekről, s bármily szépen és czifrában legyenek is azok megírva, nagyon jól felismerjük, hogy mit kelljen értenünk a „lobogó lelkesültség” és „szent hév” alatt, melyek mindeme eseményeket előidézik; merthaz tiltakozó körmenetet nem láthatunk is, de népgyűlésekhez nekünk is van szerencsénk, s tudjuk azt, hogy mennyiben fejezik ki ezek a közvéleményt. A hol egy néhány viszketeg, szerepelné vágyó ember akad, a mi viszonyaink között kész a népgyűlés, mely rendszeren háromféle elemből alakul, ugymint az értelmi szerzők, lelkesülők és kíváncsiakból. Az első részt a kisvárosi nagy politikusok alkotják, kik a hazafisággal ajkaikon könnyen akadnak egy másik töredékre, melyben a „lobogó lelkesedés”-t felköltethetik. Mihelyt aztán e két elem egyesül, csak egy néhány nemzeti szín plakát kell hozzá s kész a népgyűlés. A harmadik részt — a numerust — összehozza a kíváncsiság. A szónokok kapnak egy néhány olesó „éljen”-t s aztán azon büszke öntudattal távoznak, hogy a haza sorsán egyet lendítettek.

S a népgyűlés mindenütt egyforma. És mindezt úgy hívják, hogy „a nemzet védelmezi jogait”.

Szívesen elismerjük azt, hogy a magyar-nak joga van elmondani azt, amit érez; tehát éppen semmi szavunk sincs a népgyűlések ellen, ámbar azokat a közvélemény kifejezésének el nem ismerhetjük; de azokat a demonstrációkat, miket mély bánatba merült jó királyunk szeme előtt rendeznek a fővárosban, azokat az erőszakosságokat egyformán elítéli minden higgadt gondolkodású ember pártkülönbség nélkül. Hiában öltözteti fel az ellenzéki sajtó a tüntetéseket szép színekkel, a tények ékeesebben beszélnek.

Jogokat joggalban cselekvényekkel védelmezni nem lehet.

Az ellenzéki sajtó rossz szolgálatokat tesz, midőn az utcái tüntetőket védelmébe fogadja, dédelgeti, vétkes tüzelmeiket szankcionálja.

És milyen képe van a magyar parlamentnek, mióta a véderő-törvényjavaslat van tárgyalás alatt? Ebben a tiszteletre méltó testületben, mely a nemzetet képviseli, törvényt alkot nekünk s melyre mindig a legnagyobb tisztelettel szoktunk feltekinteni, naponként oly események folynak le, mik egyáltalában nem arra valók, hogy magas véleményünket fokozzák. Természetesen csak azon kisebb részről szólunk, mely folytonos személyeskedéssel igyekszik azon szónokokat zavarni, kik neki nem tetsző dolgokat bátorkodnak hangoztatni. Igazán, ha az ember az országgyűlési tudósításokat olvassa, határozottan el kell ítélnie azon fegyvereket, miket az ellenzék használ. Az a rendszer, hogy ha nincsen meggyőző érveink, legalább sértésük, bántuk, a ki jobbat mond, — nem parla-

A „Székelyföld” tárczája.

131 csata Erdélyben 1848—49-ben.

Közl. bitai Balók Lajos 1848—49. honv. hadnagy.
(Vége.)

1849.

46. Január 3-án Bem Tihuczánál Urbánt Erdélyből kiverte.

47. Jan. 8-án Prodán alprefekt tábora Nagy-Enyedet elpusztította s a népet legyilkolta.

48. Január 14-én Bálint Simon tábora megverte a magyarokat s Járát elpusztította.

49. Január 17-én Bem először találkozott báró Puchner Antal erdélyi kommandírozó generálissal Gálfalvánál s keményen megverte a császári hadsereget.

50. Czech magyar tábornok január 19-én Balázsfalvánál egy román tábornokot szétvert.

51. Bem tábornok január 21-én 6000 gyalog, 6 század lovas s 28 ágyuval megtámadta Nagy-Szeben, de báró Puchner 11,000 gyalog, 1200 lovas, 54 ágyuval fogadta s a magyar sereget nagy küzdelem mellett visszanyomta. Ekkor esett el gróf Mikes Kelemen honvéd-ezredes.

52. Január 24-én Kalliani császári tábornok megtámadta Szelindeknél Bem, de a magyar tábor a háromfelől jövő heves támadást mindenütt visszaverte.

53. Január 31-én Gedeon császári serege Erzsébetvárosra ront s a magyar őrséget kinyomja.

54. Február 4-én Gál Sándor honvédezeredesszékely dandára (4 zászlóalj gyalog, 4 század huszár, 1 és félütegy ágyu) Szász-Hermány és Szentpéter közt Engelhard orosz tábornok hadosztályával összecsap s 6 órai heves harc

után a székelyek Aldoboly felé meghátrálnak. Itt mérkőzött meg legelőbb a székely a muszkával.

55. Ugyan február 4-én báró Puchner 7387 gyalog, 772 lovas és 30 ágyuval megtámadta Vizánán Bem táborát, mely állott 1930 gyalog, 375 lovas s 24 ágyuból. A magyarok kemény verést szenvedtek; néhány száz halott s 13 ágyu maradt a harc után.

56. Február 5-ére viradólág Bartels ezredes cs. katonasággal megrohanta Szászsebest s a kétszáz főnyi magyar fedezetet elfogta.

57. Február 5-én Bem Szászsebesből Bartelt kiverte s a várost bevette.

58. Ugyanaz nap Losenau császári ezredes megtámadta Bem, de a magyar sereg minden támadást visszavert.

59. Február 6-án az összes császári hadsereg megtámadta Szászsebest. Támadás előtt a császári fővezér Minaszevics könnyűlovas főhadnagyt mint parlamentairet Bemhez küldte, de a parlamentaire tagadó választ kapott, mire csakhamar a magyar sereg kitörvén, Kalliani és br. Stullerhein dandárain egy merész mozdulattal átvágták magát.

60. Február 6-án Szászvárosnál Czech egy ellenséges tábornokot szétvert.

61. Február 7-én Bem Szászvárosnál a császári sereget megverte, mire a magyar sereg Dévára visszahúzódott.

62. Február havában Salamon alprefekt Csernovicz századosal Déváról Komény Farkast kiverte.

63. Február 9-én Bem összes erejével a piszkii hídnál az összes császári hadsereget megverte. A győzelem részünkről 600 ember életébe került, de az ellenségnek jóval többé; ott vesztette el Losenau ezredesét, Vagner főhadnagyt s báró Canitz és Wolf hadnagyokat.

64. Február 10-én Bem előre nyomulván, Alvinczen Stutterheim dandárát megverte.

65. Február 8-án Gedeon császári tábornok dandára Szilágyi alezredest Medgyesről kiverte.

66. Február 9-én Zsurnai őrnagy Medgyesről a császári sereget kiverte.

67. Urbán császári ezredes február 5-én Marosényt megrohanta s Koffler őrnagyt három század gyalog, 74 huszár és 2 ágyuval elfogta.

68. Február 18-án Urbán Király-Németiben a Riczkó honvéd-ezredes alatt álló magyar tábornokot megverte. Riczkó elesett.

69. Ugyanaz nap Szeredfalvánál Wieser császári őrnagy Voronieczki herceget, a lengyel legio parancsnokát, megverte.

70. Február 26-án Bem Borgó-Zsoszénynél Urbán, Fischer tábornokot s Malkovszki altábornagyt keményen megverte.

71. Másnap báró Bánfi János az összes északi császári hadat Marosénen át Bukovinába kiverte.

72. Március 1-én Kis-Kapusnál Herkalovics őrnagy a XXIV. honvéd-zászlóaljjal Van der Null császári dandárát feltartóztatta.

73. Március 2-án Kalliani császári tábornok 12,000 emberrel s 36 ágyuval Medgyesnél Bem megtámadta, de a magyarok győztek s visszanyomták a császári sereget egész Asszony-népig.

74. Március 3-án Medgyesnél újból támadott Kalliani. Véres harc folyt. A császáriak részéről 500 halott s 137 sebesült volt. A magyar sereg csatát veszítve, Medgyesre visszahúzódott.

75. Március 11-én Bem Nagy-Szeben megtámadta, az orosz-osztrák szövetséges sereget (4000 muszka, 2000 osztrák) Pfersmann és Scariatín kommandója alatt keményen megverte s a várost bevette.

mentbe való, s ha valami igazán sérti a nemzet méltóságát, épen azon hang az, mit egy néhány képviselő az ország házában használ. A képviselő is ember, s ember nincs szenvedélyek nélkül, s nincs olyan magas műveltség, mely az indulatokat minden körülmények között uralma alatt bírni tartani, s épen ezért minden parlamentben vannak kisebb-nagyobb összetűzések; de az a folytonos inzultáció, mely a mi országgyűlésünkön egy néhány képviselő által szokássá tettett, páratlanul áll.

Ez ellen kellene demonstrálni!

Üreg székel.

Az országgyűlési szabadelvű-párt márczius 12-kén este tartott értekezletén Hegedűs Sándor szép beszédben utalt azokra az aggályokra, melyek oly híresztelésekből származtak, mintha Tisza Kálmán miniszterelnök a véderőjavaslat tárgyalása után lemondana, s ezzel szemben kifejezte a párt osztatlan elismerését, mit megerősített Tisza Kálmánnak a véderőjavaslat tárgyalása alatt mondott több beszéde.

Tisza Kálmán erre meghatottan válaszolt, beszédét azzal végezve, hogy a közügy érdekében kötelessége helyén megmaradni s e helyen meg is marad. Beszédét a párt lelkes éljenzéssel fogadta.

Országgyűlés.

A képviselőház márczius 11-iki ülésének kezdetén személyes kérdésben több felszólalás történt. Ziskay Antal helyreigazította szavait Eötvös Károly egy állításával szemben. Majd Asbóth János szólalt fel, szintén személyes kérdésben, mire Eötvös Károly válaszolt. A napirend megkezdésével Kovács Albert szólott a szakaszok ellen — főképp azok paedagogiai és közoktatási oldalaihoz, polemizálva Berzeviczyvel és Jónással. Jónás nyomban rektifikálta az előtte szóló által félremagyarázott szavait. Most a pártion kívüli Pongrácz Károly gróf a többség által élénk helyeslésektől kísérve, erélyesen és hazafias hangon replikázott Thaly azon helytelen és tapintatlan közbeszólására, mintha a többséget tótok és oláhok választották volna s mintha e haza nem magyar ajku lakosainak e haza épsége s alkotmányossága kevésbé fekdüdnék szívében, mint

bárkinek, és még zajosabb volt a tetszés, midőn szónok Eötvösnek a fegyver-eldobásra vonatkozó szavait méltó kommentárral kísérte s elmondta, a mit személyesen tapasztalt az 1866-iki háborúban a magyar katonák vitézségéről. Perczel Miklós beszélt erre ellenzéki szellemben, ki egy helytelen személyeskedő kifejezésével elnöki figyelmeztetést vont magára, és ki után Hódossy Imre, a ház által figyelmesen hallgatva, fejté ki higgadtan, tárgyilagosan azt a tételt, hogy nincs az államéletnek oly része s nincs oly felségjog sem, melyre a törvényhozás befolyást nem gyakorolhatna, a mint ez már nem egy felségjoggal történt, midőn a törvényhozás megszabta, minő feltételek és határok közt gyakorlandó az illető felségjog. Hevessy Benedek a szélsőbalról azon átkozódással kezdé beszédét, hogy ha a 25. § elfogadtatik, szakadjon le a ház és temesse romjai alá a képviselőket, mire elnök megmondá véleményét e brutális átkozódás értéke felől, s midőn Hevessy a horvátokat hívta fel, hogy ne szavazzák meg a szakaszokat, elnök ismét azt jegyezte meg, hogy a horvátok e házban nem képeznek külön testületet, hanem olyan képviselők ők is, mint a többiek s a tárgyalás alatt levő törvényjavaslat ép úgy érinti Horvátországot is, mint Magyarországot. Még Polónyi szolt aztán személyes kérdésben s ezzel az ülés véget ért.

A márczius 12-iki ülésen is a véderőjavaslat 24. és 25-ik szakaszait tárgyalta a ház. Először Berzeviczy államtitkár emelt szót személyes kérdésben. Utána a szélsőbalról Almássy Sándor beszélt a szakaszok ellen, kifogásolva a 2-ik évi szolgálatot, mint büntetést, holott, szerinte, különféle előnyök nyújtásával kellene minél többeket rábírní, hogy a tisztí vizsgát letegyék. Szónokot beszédközben elragadta a zabolátlan hűs s a többséget igazolatlan és sértő kifejezésekkel illetvén, elnöki figyelmeztetést vont magára. A többség soraiból Tarnóczy Gusztáv kelt a javaslat védelmére, higgadt érvelésű beszédben, melyben szelíd hangon, megnyerő modorban az ellenzéknek is megmondott egyes alapos igazságokat. Thaly ellenében védelmébe vette a tótokat, kik egyesek kivételével ép úgy szeretik a hazát, mint a magyarok. Rámutatott a superlatívusokban való ellenzéki beszédmodor veszélyeire; higgadtságra intett és arra, hogy ha más pártion vagyunk is, egymást ne ellenségnek nézzük. Thaly és Perczel személyes kérdésben, illetőleg szavaik magyarázata végett történt fel-

szólása után Zichy Jenő gróf szólott röviden s érzékeny hangon a javaslat ellen. Azon helyesléssel fogadott kijelentését azonban, hogy nem szabad felébreszteni a szenvedélyeket, mert a mily könnyű azokat fölkelteni, ép oly nehéz lecsendesíteni, inkább az ellenzékhez, mint a kormány-párthoz kellett volna intéznie. A szélsőbali Lipthay Károly is csak ugy dobálózott a nagy szakakkal. A magyar nyelv megsemmisüléséről beszélt s kijelenté, hogy ha tudná, hogy ha őt évig fává góvá kellene lennie, akkor sem fogadná el a szakaszokat. Tagadta ugyan, de bizonyítani meg sem kísérlé, hogy az ellenzék megsértette volna a parlament méltóságát, sőt azon állításra is ragadtatta magát, mit neki ugyan senki el nem fog hinni ez országban, hogy a többség compromittálta a parlamentarismust. Horváth Lajos a többség szónokaival s főképp az igazságügyminiszterrel kelt közjogi vitára. Beszédében, melynek tárgyilagos voltát és parlamenti modorát készséggel ismerjük el, azt fejté ki, hogy új és veszedelmes elmélet az, mintha a nyelvkérdés felségjog volna s hogy abszolút, korlátlan felségjogot a magyar közjog nem ismer. Erre vonatkozó fejtegetései azonban a kormánypárti szónokok érvelésének félreértésén alapultak, mert senki sem hivatkozott e jogoknak a fejedelem által való gyakorlására oly értelemben, mintha ez a parlament hozzászólási jogát kizárná. Végül Petrich Ferencz szólott a szakaszok ellen, ki azokhoz két módosítványt is adott be.

A képviselőház márcz. 13-iki ülését is tulnyomóan a véderőjavaslat 24. és 25. szakaszainak tárgyalása vette igénybe. Ezt megelőzőleg azonban megejtettek a választások, melyek során gróf Teleki Géza háznagynak választott meg, mit a ház élénk éljenzéssel fogadott. Teleki megköszönte a bizalmat és megtszítettetést és elismeréssel emlékezett meg Visontai Kovács László, előbbi háznagy érdemeiről, melyek iránti elismerésének a ház is jegyzőkönyvileg ad kifejezést. A mezőrendőrségi javaslat tárgyalására kiküldött bizottságba a jelöltek választattak meg. E választások megejtése után a regale-kártalanítási igény bejelentésére kitűzött határidő meghosszabbításáról szóló törvényjavaslat fogadtatott el, Hollió és Hegedűs Sándor módosításaival. Most következett a véderőjavaslat említett szakaszainak folytatólagos tárgyalása, melynek során az ellenzék soraiból Papp Elek és Kaas Ivor báró, a többség padjairól Hannibál József beszélt.

76. Márczius 16-án Boiczánál báró Bánfi János az ellenséget megverte.

77. Ugyan márczius 16-án Szabó Károly honv. százados Borbáth László huszár-százados közreműködésével 1 zászlóalj gyalog, 1 század lovas s 2 ágyu élén Hévíznél az ellenséget megverte s az ellentábor parancsnokát foglyul ejtette.

78. Ugyanaz nap Czece ezredes Van der Null dandárát a freki hidnál megverte.

79. Márczius 17-én Bem Verestoronynál az ellenséget az országból kiverte.

80. Márcz. 19-én Bem az ellenséget Feketehalomnál megverte.

81. Márczius 21-én Tömösön Szabó Nándor őrnagy a hátráló ellenséget megverte s a Predeálon át az országból kiverte.

82. Márczius 31-én Bem Fehérvárt ostrom alá fogta, de sikertelen.

83. Április 3-án Csutak Kálmán őrnagy Szarapcz-Mihelyen s Bucesdnél a sánczokat bevette. Buttyan prefekt menekült.

84. Ezen időben Janku Abrahám Kisbánya és Runkot táján a magyarokat megverte.

85. Szintén ezen időben Hatvani őrnagy alatt a magyarokat a románok Abrudbányán megverték.

86. Április 9-én Dobai József alezredes vezénylete alatt a magyarok, illetve székelyek Bukovinában fekvő Pojána-Stámpit hajnalban megrohanták s onnan a császári sereget kivertek.

87. Május 19-én Abrudbányánál Hatvani őrnagyot a románok keményen megverték.

88. Május 31-én 8000 román Borbánd és Portusnál a fehérvári cernirozó magyar táborra csapott, de keményen visszaveretett.

89. Junius 11-én báró Kemény Farkas 4000 gyaloggal, 18 ágyu s egy ütő löpentyűvel megtámadta Abrudbányánál Janku oláh táborát. Változó szerencsével foly a harc, de

90. Junius 16-án Axinte 12,000 románál támadolag lépven fel, a magyar sereget visszanyomta.

91. Ugyane tájban Mariselnél a magyarokat a románok bekerítették, de Buzgó László százados nagy vérontással kivágta magát. Vasvári Pál őrnagy elesett.

92. Jun. 19-én megtámadta Predeálnál Lüders orosz tábornagy 28,606 emberrel s 56 ágyuval a magyar sereget s változó szerencsével folyt a kemény küzdelem egész nap. Enapon elesett az orosz előhad parancsnoka, Koszti Iván kozák ezredes, Dyck orosz tábornok pedig megsebesült.

93. Junius 20-án Lüders a tömösi szorosba betörvén, a magyarokat keményen megverte. Kiss Sándor h. ezredes sebesülten fogságba esett.

94. Junius 20-án Engelhard orosz tábornok Törösvárnál betörvén, a magyarokat visszanyomta.

95. Junius 20-án Pawloff orosz tábornok a magyarokat megtámadta Kis- és Nagy-Ihánál s mindkét helyt győzött.

96. Junius 21-én Lüders a brassói felleget megtámadta, de a benne levő 1 század honvéd 6 hatfontos ágyuval elszántan védte, eleinte Sidlovski őrnagy, később Tóth Sámuel honvédszázados vezénylete alatt. A tüzéség felett Uratil tüzér-százados rendelkezett.

97. Junius 21-én a borgói szoroson Grotenhjelmet orosz tábornok 15,000 emberrel berontott s a magyarokkal Marosény és Tiha közt d. e. 8 órától egész nap lementéig kemény harcot vívott. Estére Dobai József honvéd-ezredes az alig 3000 embert számláló dandárral a borgoprundi sánczba vonult.

98. Junius 22-én Lüders újból lövetni kezdte a brassói felleget. Mire a vár feladott, 140 ember (közte 9 tiszt) orosz fogságba került.

99. Junius 22-én Grotenhjelmet a borgoprundi sánczban megtámadta homlokban a magyarokat s 2 órai vérontás mellett a sánczot bevette, mire Dobai honvéd-alezredes a megvert dandárral Dézs alá húzódott.

100. Junius 27-én Bem megtámadta Grotenhjelmet Jád és Rusz között s a két sereg közt páratlan harc támadt. Végre a természet is közbelépett s az öldöklő csatának irtóztató viharral és éghőruval véget vetett, mire mindkét sereg előbbi helyére visszavonult.

101. Junius 28-án Grotenhjelmet támadta meg Bemet Wallendorfnál s egész napi küzdelem mellett visszanyomta a magyar sereget a szeredfalvi hidig.

102. Junius 24-én br. Stein Miksa honvéd-ezredes Fehérvárt ostrom alá fogta, de eredmény nélkül, pedig az ostrom 25-én d. u. 1 óráig tartott.

103. Julius 4-én Grotenhjelmet Szászrégen felé kémszemlét tartván, a szászrégeni kevés honvéd helyőrséget kiverte.

104. Julius 2-án a magyar sereget a kőkősi hidnál Adlerberg és Jessauloff tábornok megtámadta, mire Gál Sándor kemény harc mellett visszahúzódott Uzonba.

105. Julius 5-én Lüders tábornagy ismét megtámadta Seps-Szentgyörgynél a székely sereget, mire a székelyek visszahúzódtak Bük-szád felé.

106. Julius 7-én az orosz sereg Gál Sándort bük-szádi állásából kinyomta. Innen Gál Sándor szigorú kiáltványt bocsátott ki a székelységhez.

107. Julius 10-én Grotenhjelmet összes erejével Besztercénél Bemet megtámadta s a magyar táborát megverte.

108. Julius 12-én Engelhard orosz tábornok 20 ágyuval s 6000 orosz-szal megtámadta Fogarasnál a 800 emberből s 4 ágyuból álló magyar helyőrséget s megverte.

109. Julius 16-án Grotenhjelmet általános támadást intézett a szeredfalvi pozíció ellen. Pawloff orosz tábornok homlokban támadta Damaszkita a hidfőnél s győzött.

110. Ugyanaz nap Springinsfeld az osztrák sereggel támadott Bilak felől Havinánál. A

Papp, hosszadalmas fejtegetéseiben érinti a 2-ik szolgálati évet, a nyelvkérdést és ennek révén gróf Csáky miniszter rendeletét s a felségjogot s végül Szebenmegyét a véderőjavaslat ügyében hozott határozatáért ildomtalanul apostrophálván, két elnöki figyelmeztetést vont magára. Kaas azzal kezdte, hogy Lónyay Menyhért emlékének adózott kegyeletos hódolattal; majd Tisza Lajos gróffal személyeskedett méltatlanul; továbbá polemizált Fabiny és Berzeviczy állításaival; — apostrophálta a kormányt és többséget és azzal végzé, hogy az ellenzék nem fog „nyelvvárlást” elkövetni. Az ellenzék, főkép a szélső, persze tün-
tetőleg éljenze Kaast. Elnök, szónoknak azon állítását, mintha Tisza Lajos gróf ököllel fenyegetett volna valakit, mint valótlant, visszautasítá. Végül Tisza Lajos gr. szólalt fel személyes kérdésben és Kaasnak néma maradt, mintha Deák-párti miniszter korában azt mondta volna egy képviselőnek, hogy „nekünk olyan képviselők nem kellenek, a kiknek semmi sem kell”, rágalomnak nyilvánítá, mert szóló ilyen komolyan és oly értelemben, mint Kaas insinualja, soha senkinek sem mondott. Tisza Lajos gróf felhívá az ellenzéket, említsen csak egy példát is arra, hogy szóló miniszter korában valakinek igazságtalan és részrehajló kedvezményeket juttatott volna. Az ellenzék e felhívásra néma maradt. Kaas rövid replikája után, melyben elismerte, hogy ő nem állította azt, mintha Tisza Lajos a kérdéses állítást komolyan tette volna, az ülés véget ért.

A 14-iki ülésén Meltzl Oszkár védelmezte Szebenmegyét Papp Elek megjegyzései ellenében, kijelentvén, hogy az ellenzék magatartása idézte azt fel, hogy Tisza miniszterelnöknek bizalmat szavaztak. Az ellenzéket okozza továbbá, hogy e meddő vita miatt fontos ügyek elintézése halasztást szenved. Elfogadja a szakaszokat. Ezután Kudlich és Györfly szólak a szakaszok ellen. Végül Irányi indítványozza, hogy márcz. 15-én ne tartassék ülés. Tisza Kálmán, tekintettel arra, hogy márczius 15-ike a jogegyenlőség, vélemény- és kölcsönös tiszteletnek emléknapja, hozzájárul Irányi indítványához. A ház elfogadja az indítványt.

SZEMLE.

Ama vádakkal szemben, melyek a szerb király-változást illetőleg részint közvetve az orosz sajtó ujjongásában, részint közvetlenül egyes támadásokban az osztrák-magyar külügyi kormány keleti politikájának gyöngessége ellen nyilvánul-

tak, hogy t. i. Milán király leköszönésére és az orosz balkán politika diadalára engedte kerülni a dolgot, a „Fremdenblatt” konstatálja, hogy a nyugalom és a törvényesség, melylyel a szerbiai nevezetes esemény lefolyt, nem tévesztette el hatását s mind általánosabbá lesz az a felfogás, hogy a dolgok továbbfejlődése miatt való aggodalmakra egyelőre semmi ok sincs, s hogy nem kell tartani attól, hogy az az esemény komolyabb nyugtalan-ság forrása lehet. Tény az, hogy Milán király már régóta foglalkozott a lemondás eszméjével, mely az utóbbi hónapok alatt egyre határozottabban nyilvánult s melytől ő a barátságos hatalmak kormányai előtt épen nem titkolt. Egészen a legutoljái legnyomósabb befolyással iparkodtak a királyt ettől az eszmétől eltérelni, jöllehet, már egy idő óta megbarátkoztak a kísérlet eredménytelenségéről. Diplomáciánknak nincs hatalmában, hogy valakinek a angulatát és lelkületét átváltoztassa, meggyökeresedett nézeteit eloszlassa s másokkal pótolja.

A napokban Milán királyt felkereste a „N. Fr. Pr.” levelezője, mely alkalommal Milán következőleg nyilatkozott a lemondásról: En érett megfontolás után cselekedtem. Politikai barátaim közül senki sem lehetett meglepetve. Mikor magammal tisztában voltam, Hengelmüller követet magamhoz kerétem Gleichenbergbe — azóta hónapok multak el — s közöltem vele szándékomat azzal a kéréssel, hogy tudassa tervemet Ferencz József királlyal és Kálmokyr. külügyi-miniszterrel. Ettől fogva csak a módzatokra néve nem voltam tisztában. Az volt a kérdés, mi módon tegyem meg ezt a lépést, a nélkül, hogy veszélyeztetném azt, a mit kormányzatom eredményül tekintek, t. i. Szerbiának a külállamokkal való jó viszonyának fentartását. Ekkor jött az alkotmány kidolgozásának ideje, melynél csak azt tartottam szem előtt, hogy országomnak egy átmeneti korszakot teremtesek. Azt kívánták tőlem, hogy engedjem meg, hogy a regenseket választás utján állapítsák meg. Ebbé soha bele nem egyeztem volna, mert csak abban láttam biztosítékát a dolgok nyugodt fejlődésének, hogy kezemben tartottam az ország sorsának intézését. A regensek hazafiak, s épen azért, mert azok, Szerbia viszonya a külállamokhoz nem fog változást szenvedni. Belgrádból némelyek olyan híreket terjesztenek, melyek könnyen csalódásba ejthetik az illetékes köröket. De a ki a viszonyokat alaposan ismeri, annak el kell ismernie, bármily paradoxnak lássék is, hogy ez új helyzet Ausztria-Magyarországra néve sokkal kedvezőbb az eddiginél. En halálom órájáig feltétlen híve maradok Ferencz József királynak és rendíthetlen barátja Ausztria-Magyarországnak. De a mint én cselekedtem, úgy cselekedett volna mindenki, a ki Szerbiának őszinte barátja. A mi érdekeink nagyon össze vannak forva Ausztria-Magyarország érdekeivel s ezt a radikálisok, a kik mindig az én osztrák politikám ellen foglaltak állást, részben már ma belátják. Nemokára eljön az az idő, mikor Risztics, épen úgy, mint az első regenség idejében, Ausz-

triára fog támaszkodni és ugyanazoknak a támadásoknak lesz kitéve, mint én voltam.

Milán király nálunk. Az ellenkező hírekkel szemben hiteles forrásból jelentik, hogy Milán király a jövő hét elején Budapestre utazik, hogy elbucuzzék Ferencz József királlyal és Felsőjétől s ezután néhány napot Bécsben fog töltetni. Az utazás további programja, úgy látszik, még nincs végleg megállapítva.

Uralkodók találkozója. A „Kreuzzeitung” az uralkodók találkozásaira vonatkozólag keringő különböző kombinációkkal szemben jól értesült forrásból vett információ alapján kijelenti, hogy ez idő szerint csak egy bizonyos, t. i. az, hogy a czár június végén vagy július elején Koppenhágába érkezik és nemokára ezután viszontlátogatást tesz Vilmos császárnál. A találkozás helyét illetőleg még mitsem határoztak. Jól értesült körökben továbbá azt hiszik, hogy Vilmos császár még e találkozás előtt látogatást tesz Londonban.

Mint Bukarestből jelentik, ott a „Novoje Vremja”-nak azt a czikkét, melyben azt jóslja, hogy Romániában is oly fordulat fog beállani, mint Szerbiában, még az ellenzéki lapok is megütőközéssel fogadták. Csak az oroszbarát és az antidinasztikus lapok iparkodnak a szerb eseményeket a saját czéljaikra kiaknázni, és rámutatnak a Dobrudsában fenyegető veszélyekre.

A tavaszi szellő puszkaporszagot hozott. A lapok táviratai háborus hírekkel lepik meg mind-egyre a világot. Ujjabban Angolország katonai készülődései keltettek figyelmet, mely 150—160 ezer ember sürgös mozgósíthatására tett intézkedéseket. Oroszország készülődéseiről szintén érkeztek hírek, de ezeket most alaptalanoknak nyilvánítják, bár elismerik, hogy tettek lépéseket a határcsapatok küszöbön álló megerősítésére. — Ugy látszik, valamelyik állam megint meg akar valamit szavaztatni katonai czélokra. Azért vannak e híresztelések.

Az E. M. K. E. igazgató választmányi ülése.

A gróf Bethlen Gábor elnöklete alatt márczius 12-én tartott gyűlésen különösen vidékiek voltak nagy számmal jelen.

Ülés elején elnök szomoruan emlékezett meg az udvarhelymegyei növénytermesztés fenkölt buzgó elnökének, dr. Török Albertné szül. Zeyk Lenkának elhunytáról.

A titkári irodáról szóló havi jelentés különösen kiemelte a bál és a sorsjáték ügyében végzett fokozott munkásságot. A sorsjátékból az egyesület 3200 ft tiszta hasznót kapott.

Merza Lajos főpénztáros havi számadása szerint a lefolyt havi bevétel 10.000 ft volt; egyesületi vagyon ekként 582.000 ft.

A vajdahunyadi E. M. K. E. óvó is pár nap mulva megnyílik.

A magyar-nagyszombori E. M. K. E. iskola létesítése ügyében a gyűlés Bartha Miklós alelnököt és Kozma Ferencz kir. tanfelügyelőt személyes kiszállásra kérte föl.

A Brádon létesítendő óvoda ügyében költségvetés érkezvén be, ez Réthy Lajos kir. tanfelügyelőhöz tétetik át, azon kéréssel, hogy Brádba szintén kiszállani sziveskedjék. Hosszas éljenzéssel fogadta a gyűlés az erdélyi ev. ref. egyházkerület igazgató tanácsának meleghangú átiratát, melyben a kiutalt segélyt megköszöni.

Titkár bejelentette a harmadik segélyező turnusra beérkezett kérelmeket. Áttétettek a 7-es bizottsághoz, azzal, hogy az április 12-ki gyűlésen véleményes javaslatát terjessze be. Ugyancsak a 7-es bizottsághoz tették át a kalotaszegi varrottas-album szerkesztőinek kérvényét is.

Lelkes éljenzéssel fogadták a tagok a titkárnak az új örökös és alapító tagokról szóló bejelentését. E szerint a lefolyt hóban nem kevesebb, mint 15 új örökös és alapító tag állott az eszme lobogója alá.

Sombory Lajos ülés végén új örökös tagot jelentett be, 250 ft-ot titkárnak azonnali is szolgáltatván. A gyűlés a bál miatt korán ért véget.

Különfélék.

— Kézdi-Vásárhely város képviselőtestülete a regale-megváltás tárgyában folyó hó 15-én délután

támadást Sárosi Ferencz őrnagy fogta fel, de megveretett.

Ugyanaz nap a Grotenhjelm-diversio folyton Galacznál verte vissza Kálmokri Sándor honvédalezredes dandárát. Mindezen vereségek dacára a magyar sereg este felé Örményes nevű falunál összehúzódott.

111. Julius 20-án Bem megtámadta Sepsiszentgyörgynél Van der Null dandárát s azt visszanyomta Illyefalva felé.

112. Julius 22-én gróf Clam Gallas Szemerjánál megtámadta Gál Sándort. Kemény küzdelem mellett a magyarok visszaverték Van der Null, Schönberg, Stutterheim s Rennenkampff dandárát.

113. Julius 22-én Grotenhjelm megverte a magyar sereget Tekénél.

114. Julius 20-án Lüders Talmácsnál megverte Ihász alezredes dandárát.

115. Másnap Lüders a verestoronyi szoroson benyomta Ihászt Oláhországba.

116. Julius 23-án Bem Moldvába az ojtói szoroson át berontott; ott Csilipest, Gorzafalva és Hersánál Ustrugoff és Moller orosz csapatait megverte.

117. Jul. 24-én megverte Grotenhjelm Szász-Régennél a magyar sereget.

118. Julius 30-án Dyck orosz tábornok megverte a magyarokat Kóhalomnál.

119. Jul. 31-én Tuzson János a „Nyerges”-en 8 század gyalog, egy század lovas és 6 ágyúval a 20-szoros erővel szemben kemény harczt vívott.

120. Julius 31-én Bem Segesvárnál megtámadta Lüders orosz tábornokot, de Scariatin orosz tábornok elesett.

121. Julius 31-én Hasford Szerdahely közelében keményen megverte Steint. A magyarok vesztettek 1000 embert, 2 ágyut.

122. Augusztus 1-én az oroszok Tuzson János csapatait a „Nyerges”-en visszanyomták.

123. Ugyanaz nap Coppet tábornok Büksszádnál a székeleyeket keményen megverte.

124. Augusztus 4-én Gál Sándor Sármasnál az oroszokkal változó szerencsével csatázik.

125. Augusztus 5-én Bem megtámadta Nagyszobent s Hasfordot keményen megverte.

126. Másnap, 6-án, Lüders támadta meg Nagyszobent s a magyar sereget irtóztatatosan megverte.

127. Ugyanaz nap Veszténynél Hasford Forró dandárát megverte.

128. Aug. 12-én Lüders megtámadta Szászsebesnél Stein ezredes táborát s keményen megverte.

129. Aug. 14-én Makrai László Kossuth-huszár alezredeset Apahid táján a kajáni tónál az oroszok megverték.

130. Augusztus 17-én Gy. Vászárhelynél s Bánfi-Hunyadnál az oroszok a magyarokat megverték.

131. Augusztus 18-án Dobai ezredes csatázik Urbánnál változó szerencsével.

Közleményem kiegészítéséül azt is megjegyzem, hogy Erdélybe Lüders Sándor orosz tábornagy parancsnoksága alatt az V. orosz hadtest tört be, követvén azt 12.000 osztrák. E szerint a szövetséges sereg létszáma 52.000 lett, mihez hozzászámítva a felfárván várban August ezredes várparancsnoksága alatt levő 10 század gyalogot és félszázad lovas s a havasi király — Janku Abraham — 30.000 fegyveres népét, az ellenség száma a 83.000, azaz nyolczvanhárom ezeret tülhaladta, mely roppant erővel szemben Bem csak 38.000 emberrel s 110 ágyúval tudott — elszórt állapotban — sikra szállani; de azért többször keményen megleccközte az Erdélyben operáló 19 rendjeles tábornokot.

2 órákor gyűlést tartott, melyben hosszas, tüzetes tárgyalás után határozatba ment, hogy egy különdtűség menesztetik Budapestre, mely illetékes helyen kérni fogja, hogy Kézdi-Vásárhely a megváltásnál Seps-Szentgyörgyhöz viszonyíttassék. A különdtűség tagjai Bartók Károly polgármester vezetésével Kovács Dániel pénztárnok és Molnár Józsiás városi képviselő.

— **Márczius 15-ikét** szépen ünnepelték meg Kézdi-Vásárhelyt is. Ezen ünnepélyt az olvasóegyesület kezdeményezte, az különdtű ki rendező bizottságot s állapította meg a programot, mely utóbbi következőleg folyt le: Este 8/6 órákor megjelent a tűzoltó zenekar s a Rákóczy-induló hangjai mellett megkerülte a piacot. Ezután tarack-lövések hirdették, hogy fenn a tanácsház dísztermében a nemzeti ünnepély kezdetét vette. Hat óra után a terem már zsúfolásig megtelt közönséggel, mely a legnagyobb érdeklődéssel hallgatta végig a hazafias szellemben összeállított kitűnő műsort s annak minden egyes számát zajosn megéljenzte. Az ünnepélyt Barthos Károly ur hazafias szellemű beszéde nyitotta meg, mely után a kézdivásárhelyi tanítói dalkör énekelt nagy sikerrel. Ezután Vajna Károly ur eleven tollal irt felolvasása gyönyörködtette a hallgatókat; majd meg Jancsó Ámália k. a. szép, érzelmeteljes szavazata nyújtott igazi műélvezetet. Hasonló szöveget irthatott Baló László ur kitűnő szavazatáról és a kereskedő-ifjúság ének-karának szép, összhangzó énekéről. Végül felharsant a tűzoltó-zenekar szívet, lelket gyújtó Rákóczy-indulója s ezzel a mai szép ünnepély véget ért. Az egész előadás hazafias érzések között folyt le, s mi csak gratulálhatunk a kezdeményező olvasóegyesületnek a nyert műélvéért. Ezután a közönség a Jancsó Dénes vendéglőjében gyűlt össze bankettre, melyen szintén sokan vettek részt. A sok és szép pohárköszöntésekkel fűszerezett kedélyes mulatság éjfél felé ért véget.

— **Az E. M. K. E. közgyűlése Kézdi-Vásárhelyt.** Nem az idén, csak a jövő 1890-ik évben. Kézdi-Vásárhely lelkes közönsége ugyanis már az idei augusztusi közgyűlést ohajtotta volna falai közt üdvözölni. Az egyület intézősége azonban, — írja a „Kolozsvár“ — tekintettel a közlekedési akadályokra, az ideit meghívást előre is nehezen találta elfogadhatónak; ellenben a jövő évben kész lesz a háromszéki vasut, s symbolisztikus jelentőségű leendő ekkor, midőn az első gőzmozdony a megnyitáskor az Erdélyrészi Magyar Közművelődési Egyesület lobogóját viendi e derék székhely városba. Az azutáni évekre a közgyűlést illetőleg az E. M. K. E. már bizalmas fölkeréssel találkozik Gyula-Fehérvár, Nagy-Enyed, Déva részéről. Az ideit közgyűlés helye fölött a választmány még nem határozott. Előbb bevárja a szokásos szabályszerű meghívást valamelyik erdélyrészi város, vagy E. M. K. E. választmány részéről. Ez iránt már is több oldalról van bizalmas jeladás.

— **E. M. K. E. bál Kolozsvárról.** Kedden este tartott az E. M. K. E. bál a kolozsvári nemzeti színházban. Ekkora fényes közönséget régóta nem látott a kolozsvári színház. A terem remekül volt díszítve s általában a rendezés oly példás volt, hogy valóban mintaszerűnek mondhatni. A különben nagy színházban egyetlen hely sem volt üres, úgy, hogy a jelen voltak számát — köztük az erdélyi arisztokracziának legnagyobb része — legalább is 1500 személyre tehetjük. A bál sikere a lehető legtökéletesebb s messze fölülmulja a budapesti operabált. Tiszta jövedelme mintegy 1000—1200 frt. Éjféltől tartott meg az Aurora-sorsolás. A három főbb nyeremény a következő sorsjegyekre esett: 2063. sz. Aurora-kép, 3359. sz. Sárdi „Toroczkói menyecske“ cz. képe, 873. sz. Karvaly genre-képe. Ezekon kívül még 97 sorsjegy az „Aurora“ egy-egy boudoir-fényképét nyerte.

— **Beteg miniszter.** Fabinyi Teofil igazságügy-miniszter folyó hó 11-én délután a miniszterium helyiségében vértolulást következtében hirtelen rosszul lett. A minisztert kisebb mérvű gutaütés érte, mely azonban nem ad okot aggodalomra.

— **Szerencsés város, mely nem adós.** Csik-Szereda város 1888. évi számadása dr. Molnár József, Szabó Antal és Kovács Antal képviselőtestületi tagok által megvizsgáltatván, volt bevétel

18,803 frt 90 kr, kiadás 12,977 frt 41 kr és pénztári maradék 5826 frt 46 kr, melyhez a hátralékban talált 238 frt 42 krt hozzáadva, a vagyoni állás 1888. végén 6064 frt 88 kr.

— **A bukaresti magyarság** szép egyetértéséről tanuskodik az ezeltől 32 évvel alapított magyar társulat, mely ma már saját palotával és szép alapítókéval bir. Ez a társulat képezi az összekötő kapcsot az ottani magyarság közt. Itt olvasnak a szülőföldjüktől távol levő honfiúrsaink magyar lapokat. Itt van a gazdag könyvtár, melyből magyar olvasmányokhoz juthatnak. Van ezeken kívül a társulatnak betegsegélyező és temetkezési alapja, mely segélyt nyújt a szegény magyar családoknak. A múlt évben pedig megalakult a „Bukaresti magyar dal- és műkedvelői kör“, mely rövid feunállása óta szintén szép eredményeket tud felmutatni. A kör közgyűlése február 13-án tartott meg a tagok élénk részvétele mellett. A titkári jelentés felolvasása és a módosított alapszabályok elfogadása után a számvizsgálók jelentése fogadtatott el, melyből kitént, hogy a kör összes vagyona — a kezdetlegesség dacára is — négyszáz frankra rug. Adja Isten, hogy a „Bukaresti magyar dal- és műkedvelői kör“ is, mint az ottani magyarság egy újabb tömörítő kapcsa, sokáig éljen és virágozzék!

— **A Niagara-zuhata a fonográfban.** Londonban van egy óriási panoráma, mely a Niagara-zuhatagot mutatja be a közönségnek. E panoráma, melynek Hollingshead az igazgatója, igen kedvelt szórakozó-helye a londoniaknak. De az igazgató nagyon érezte, hogy a Philppoteux által festett képek egy nagy hiánya van: a szem illuzióját fölkelte ugyan, de a fül mit sem kap a zuhatag mennydörgésszerű morajából. A minap Edison úgnőke, Gouraud ezredes látogatta meg a panorámát, kinek az igazgató elpanaszolta, hogy sehogyszem tud az említett hiányon segíteni. Az ezredes azonnal egy kábel-sürgőnyt indított utnak Edisonhoz ily tartalommal: „Kérem Niagara moraját egy fonográfban czimemre elküldeni.“ Edison visszasürgőnyözött: „Kész örömmel.“ Most Edison gyárában azon az óriási fonografon dolgoznak, mely alkalmas lesz a zuhatag moraját magába fölvenni. Addig, míg ez elkészül, alkalmasint még sok viz fog lefolyni a Niagaraán.

— **„Közlekedés“** czimvel havi folyóiratot indított Gömöri Lajos rendkívül gazdag és változatos tartalommal. A kitűnően szerkesztett folyóiratot, mely a közlekedésügy összes ágaira kiterjeszkedik, melegen ajánljuk az érdekeltek figyelmébe.

RÖVID HIREK.

Kiáradt a Hernád vize Kassánál. A mélyebben fekvő helyek egy ölnyre állnak a víz alatt. — **Zathureczky** ezredes Gyulafehérvárti fölbelötte magát. — **Százéves jubileumát** ünnepeli közelebről a nagyváradi jogakadémia. Az ünnepség napján különdtűség megy Bécsbe, mely megkoszoruzza Mária Terézia emléksobrát. — **A pápa** állapota egy római távirat szerint hirtelen rosszra fordult. Oly gyengeség lepte meg, hogy alig bír járni. — **Végzetes vivőlecke.** A bécsi Hartl-féle vívóteremben egy Schneider nevű fiatal embert vívási gyakorlat közben Frydman volt képviselő agyon-szurta. A szerenostlen szörnyet halt. Frydmannt a szörnyű látvány beteggétette. — **Három petárdá** robbant szét hétfőn a pistojai templomban a bójti szent beszéd alatt. Azt hiszik, hogy a robbanást bűnös szándék idézte elő. — **Karbolsavból** új robbanó szert állított elő egy porosz tüzetiszt. Agyulövegeket is lehet vele megtölteni s az ily lövegek a sző szoros értelmében pozdörjává zuznak minden anyagot, a melylyel röptükben érintkezésbe jönnek. — **Elárulta** a Lebel-puskák gyártásának titkát egy francia munkás a német kormánynak. — **Felrobbant** az állami vámnaszád kazánja Hamburgnál s az egész századot a levegőbe röpítette. A katasztrófa oly iszonyu dörgéssel ment végbe, hogy az emberek messze földről összefutottak hallatára s ezernyi ezeren lepték el a partokat. — **Hajótörést** szenvedett a Remus nevű spanyol gőzhajó. 127 ember megmenekült, 42 a habokban lelte halálát.

Közzgazdaság.

Nagy Károly közzgazdasági előadó a következő felhívást intézi a háromszékmegyei gazdaközönséghez: A tenyész apa-állatoknak majd évi tavaszi vizsgálata alkalmával szerzett tapasztalat az apa-állatokban ezen folyó évre nagy hiányt mutat.

Hogy a szükséglet fedezése lehetőleg e megyebeli tenyésztőktől legyen eszközölhető: mindazon tenyésztőket, kiknek minősítésre alkalmas bikájuk és kanjuk van, felkérem azt nálam szőval vagy levélben bejelenteni, hogy a nálam már jelentkezett vagy ezután jelentkező vásárolni szán-

dékozó községek arról értesítve, az adás-vetés közvetítése lehetséges legyen.

Azon községek pedig, melyek tenyésztésre ugyan még alkalmas olyan apa-állatoknak vannak birtokában, melyek a három évnél további szolgálata miatt a múlt évben csak még egy évre lettek a bizottság által minősítve, szintén felkérem azon özéből jelentkezni, hogy a más községgel kicserélés vagy adás-vetés közvetítése eszközölhető legyen.

Végül azon községek, melyekben a múlt évben megejtett vizsgálat alkalmával olyan gyenge apa-állatok találtak, hogy azokat a bizottság a körülmények kényszere folytán némi elnézéssel minősített, bátor vagyok most előre figyelmeztetni, hogy e tekintetben a jelen évi tavaszi vizsgálaton a bizottság részéről ilyen elnézésre nem számíthatnak.

10-ik közlemény

az orbaijárású vörös kereszt fölkegylet azon tagjairól, a kiknek évi tagsági díjai 1/3-án részben a kézdivásárhelyi „Rudolf“-kórház javára adományoztattak.

Hollaky Attila főszolgabíró gyűjtése Kovásznán.

Rendes tagok 6 évre 1 frttal.

Kovácsa községe 10 taggal. Zágón 3 taggal. Gelencze, Haraly, Imecsfalva, Papolcz, Páké 2—2 taggal. Barátos, Czofalva, Hilib, Körös, Páva, Petőfalva, Szörce, Tamásfalva, Telek és Zabola községek 1—1 taggal. Gazda Béla, Pásztor Ferencz, Földes Sámuel, Hollaky Attila, Csia Ilona, Dombi Lászlóné, Melik Adél, Bogdán Zoltán, Deák Imréné, Miskolczy Vilma, id. Dónáth Józsefné, Dónáth Luiza, Dónáth Ida, Deák Katinka, Dr. Zentai Dávid 1—1 frttal; összesen 48 tag.

Csia Károly gyűjtése Páván.

Rendes tagok 6 évre évenként 1 forinttal.

Finta Ferencz ny. tan., Csia Károly, Bartha István tanító, János Lajos, Nagy Árpád tanító; összesen 5 tag.

Fogadják a kiválóan buzgó gyűjtő s a szives aláíró új együleti tagok hálás köszönetünk.

Kézdi-Vásárhelyt, 1889. február 28-án.

A vörös kereszt egyület kézdivásárhelyi és vidéki választmánya nevében:

Baró Szentkeresztly Stephanie,

elnök.

Dobay János,

jegyző.

202-ik közlemény

a háromszékmegyei „Erzsébet“ árvaleány-nevelő intézet javára Bodos községi lakosai által tett szives adakozásokról.

Dajti Imréné 4 kr. Józsa Sándor 2 kr. Dávid Anikó 4 kr. Egyed Dániel, Egyed Lajosné, Rebeka Jánosné, Hegedű Sándor, Bodosi Józsefné, Székely József, Bedő Jánosné, Bodosi János, Bodosi Imre, Bodosi Ferencz, Budai Károlyné, Józsa Izák, Bogdán Vaszi, Józsa Gergely, Dávid Zsigmond, Dávid Ferenczné, Dávid Józsiás, Fábán József, Dávid János, Fábán Lajos, ifj. Józsa Sándor, Dávid Józsefné, Kovács László, Budai Ignác, Bogdán György, Nagy Dániel, Józsa Jakab, Józsa Imre, Gáll Józsi József, Szabó József, Fábán László, id. Józsa Márton, Nagy Áron, Józsa András, Keresztési János, Szabó József, Dávid Károly, Porokai József, Székely György, Székely János, Székely Lajos 1—1 liter, Incze Dénes, Bakó Károly 2—2 liter, Székely Sándor és Borbáth Márton 10—10 lit. rozsa, Dávid József 1 liter borsó, Dávid Ignác, Bodosi Márton, Bogdán Péter, Fábán József 6—6 cső, Bogdán István két cső, Dávid Dániel 3 cső törökbuza.

Fogadják a nemes szívú adakozók az árvák nevében kifejezett hálás köszönetünk.

Kézdi-Vásárhely, 1889. márcz. 15.

Br. Szentkeresztly Stephanie,

elnök.

Székely Málvin,

jegyző.

Felölös szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

Ifj. Dobay János.

Egy jó könyv.

A különdtű könyv útmutatásai ugyan rövidk és velősek, de mintha csak a gyakorlati használatra tennék volna; nekem és családomnak a legkülönözőbb betegségek esetében igen kiváló szolgálatakat tettek! Így és hasonlóképen hangoznak a köszönetiratok, melyeket Richter kiadó-intézete „A Betegbarát“ czimú, rajzokkal ellátott könyv elküldéséért majdnem napoként kap. Mint az ahöz nyomtatott s a szerencsésen meggyógyítottaktól származó értesítések tanúsítják, az abban foglalt tanácsok követése által még oly betegek is gyógyulást nyertek, a kik már minden reményt feladtak. E könyv, melyben hosszú évek tapasztalatainak eredményei vannak letve, megerdemli a legkomolyabb figyelemhevélt minden beteg részéről, bármilyen bajban is szenvedjen. Ki e becses könyvet megszerezni óhajtja, az írja egyszerűen egy levelező lapra magyar nyelven „Egy betegbarátot“ és pontos czimét s címmezze a levelezőlapot Richter kiadó-intézetébe • Lipcsében. A megküldés ingyen történik. •

Nyomatott Szabó Albertnél Kézdi-Vásárhelyt.